

Das Latweefchu draugs.

1845. 3. Mai

18ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Rihges. (2tra Mai.) Schodeen muhsu leels Daugawas = tilts pa-
likke gattaws.

Pagahjuscha neddelâ tē weens bekkera-meisters / staigaja sawâ nammâ pir-
mâ tahschâ for-uhse, kur pee grihdes leela luhke stahweja wallâ, pa ko miltus no
behnina laide seminē. Ar kahju eekerehs strikkōs, un zaur grihdes luhki
tik nelaimigi nokritte seminē, ka fahn-kauls winnam eelausahs un arri gal-
wa sadausijahs. Tik treschâ deenâ, gruhtas mohkas iszeetis, garru islaide.

Kutzore

Is Widsemmes. Zehsu aprinki, appalsch Wezz = Pebalges, Dezem-
ber = mehneschâ semneeka seewa, Edde Jungail wahrâ, irr nahkuse ned-
delâs ar 4 behrneem: weenu dehlu un trim meitahm, kas wiffi tik 3 ned-
delâs dsihwoja. Augsti zeenigs Keisers, to dabbujis sunnaht, mahli likke ap-
dahwinah ar 200 rubleem sudr.

Is Belgeru semmes. Trihs puischi, no kurreem wezzakajs tik bija
8 gaddus, spehleja pee leela dihka, kas 9 pehdas bija dsilsch. Weens no
winneem isshideja, eekritte uhdeni, un tublin gahje dibbenâ. Winna jaunakajs
beedris ne sauze pehz palihga, jo tas jau buhtu pahr wehlu bijis, bet nehme
gareu kahrti un to pasneedse draugam, kas jau bija slihdamâ. Par laimi schis
fakahre kahrti, nahze atkal wirs uhdens, wilke maggeniht dwaaschas un turvo-
jahs mallai. Winna masajs draugs, nepeckuffis to kahrti turredams, nolik-
kajs pee semmes, ar weenu rohku wehl paturreja kahrti, bet ar ohtru fakahre
sawu nelaimigu beedri pee kahjas. Tik ko wezzakajs draugs to redseja, kaune-
jahs, ka lihds tam ne kâ ne bija palihdsejis, gahje flabt un abbeem isdewahs, to
treschu wilt laimigi us mallas. Masajs, to pabeidsis, steidsahs arri pee dokte-
ra, un schis deesgan ahtri wehl atnahze, puifi pa wissam isglahbt.

*Rig Zuckh
No. 19*

*Dr. Rukt Zuckh
No. 19*

Jauns Robinsohns jeb Unzs Krushin is Rihges.

*Latwera
nodalla.*

Zehws stahstija: Krushinsch jo naw wehl mahjâs pahrnahjis; luhkofin,
kas winnam wehl notikke. — Kamehr winsch us fuggeem gahje, tad schis un

tas winnam prahtâ nahje. Wînsch dohmaja pee sewis tâ: „fo wezzaki nu fazzihš, kad atkal mahjâš nahkschu? Gan mannim dohs, fo esmu pelnijis! Un nahburgu behrni un zitti laudis, wai! kâ tee manni apsmees par to, ka es tik ahtri atkal esmu pahrnahjis, gan drihs ne fo wairak ne redsejis, kâ kahdu pahru eelas Londones pilssehtâ!“ — Wînsch apdohmadamees us zellu apstahjâhs. — Winnam gan prahtâ schahwahs, Londone wehl palikt; bet tad atkal eegahdajahs tohs wahrduš, fo fugga-wirsnceks tam bij fazzijis, ka winnam labbi ne warroht klahtees, ja us wezzakeem ne pahreetu. Irgu laiku patš ne sinnaja, fo darriht; bet pehzgallâ tok tâ pat us fuggcem aisgahje. — Bet tur wînsch ar preeku dabbuja dsirdeht, ka tur taggad tahds fuggis ne effoht, kas us Rihgu eeschoht. Tas wihrs, kas winnam to sinnu deve, bij weens no teem fugga-wirsncekem, kas ik gaddus andeleschanas deht ar fuggcem us Afrikas = semmi aiseet. —

Frizš. Kas tas par semmi?

Tehwš. To Pehters tewim fazzihš; tas to gan jau sinnahs.

Pehters. Afrikas = semme irr weena no tahm peezahm leelahm pasaules = dallahm.

Frizš. Kas tas irr: pasaules = dallas?

Pehters. Nu reds, wissas semmes kohpâ muhsu pasaulê teek noballitas eeksch peezahm dallahm.

Tehwš. Un pee ikkatras tahdas pasaules = dallas dauds zittas leelas un masas semmes peederr. Tâ pee Europas, fur mehs dsihwojam, peederr Eweedru semme, Pohlu semme, Pruhkschu semme, Wahz' semme, un zittas semmes. — Pehter, fall' jel Frizzim, kâ tahs peezas pasaules = dallas nosauz.

Pehters. Europa, Asia, Afrika, Amerika un Australia. — Tad nu, teh-tiht, tas fugga = lungs us Afrikas = semmi gribbeja aisbraukt?

Tehwš. Tâ bija. — Muhsu Krushinsch tam fugga = wirsncekam patikke; un schis, gribbedams wehl wairak ar winnu runnaht, to luhdse, lai lihds eetu us winna fuggi, un tur fo bauditu; un Krushinsch gahje.

Jahns. Woi tad tas lungs arri wahzissi mahzeja runnaht?

Tehwš. Es esmu aismirsis fazziht, ka Krushinsch jau Rihgâ druzjin Entenderu walodu bija dabjujis eemahzitees, un tas winnam nu dauds palihdseja, kad schê Entenderu semmê bija. — Kad fugga-wirsnceks nu dsirdeja, ka winnam sweschas semmes tik gauschi gribbejahs redseht, un ka winnam tik schehl bija, jau atkal us Rihgu pahreet; tad wînsch to waizaja: woi ne gribboht lihds eet us Afrikas = semmi? — Krushinsch eesahkumâ no ta satrukhahs. Bet kad wirsnceks nu sahje leelikt, ka wînsch us zellu dauds jauna dabbuschoht redseht; ka wînsch to kâ zella = beedri ween, un bes wissas mafsas, gribboht lihds neimt, un wehl nauddu doht, zik winnam us zellu waijadsetu, un ka tas bes tam wehl fo labbu warreschoht pelnitees; tad Krushinsch atkal palikke trafgalwigs, un firds winnam tik gauschi neffahs, pahr pasauli eet, ka wînsch tuhlin wissu aismirse, fo zittkahrt tas gohdigs fugga-wirsnceks winnam bij mahzijis, un fo patš

arri bij apuchnees. — Druzjin wehl apdohmajahs, tad sazzija: „man tiffai mas naudas. Zif par to masunu warreschu pirktees? un ko ar tif mas prez-zehm tur pelnischohs, fur juhs man gribbat aiswest?“ — Kugga-wirsneeks at-bilbeja: nu, es jums wehl naudas turklaht aisdohschu. Par to juhs jau dees-gan prezzu warrat sapirkt, ta ka juhs, schahs prezzes Afrikas = semne pah-dohdoh, warrat palikt par baggateem wihreem, ja laime tik druzjin ween grib-bahs. — Kruhnsinsch waizaja: ko man tad nu buhs pirkt? — Dhtrs atbilbeja: wiffa-das grabbaschas — wiffadas behrnu spehles, krelles, naschus, schkehres; zirrus, bantes un zittas tahdas lectas. — Schahdas grabbaschas teem melneem zilwe-keem eefsch Afrikas tif gaujschi patiht, ka tee jums simtukahrt wairaf selta un zittu dahrgu leetu par tahm dohs, ne ka tee neeki jums makfa.

Frijs. We! melni zilweki! — Par ko tad ta apfimehrejahs?

Tehws. Ne apfimehrejahs wifs, Frizziht! — Pascheem jau tahda melna meefa. — Wiffi zilweki wirs semmes naw tif balti, ka meh; zittas semmes, fur saule karstaki speesch, zilweki irr dseltani, ka waffs, zitti atkal tumschaki, zitti farkani, ka warsch, zitti bruhni, ka sawihtuschas lappas, un zitti arri melni, ka ohgles.

Frijs. Brihnuns! — Un tur Kruhnsinsch arr' gribbeja aiseet? —

Tehws. Deewam scheid! wairs ne warreja sawalditees. Winsch, us wezzakeem, us drangeem, us tehwu-semmi ne mas wairs ne dohmadams, sazzija it lustigs: „eeschu lihds, kungs! — Schis sazzija: Lihkop! un ta tee rohfas doh-damees faderreja.

Jahns. Kad nu tam mutkam, tam Kruhnsinam, Deews sinu zif sifiti klahfees, man par winnu ne buhs scheid!

Tehws. Woi ne buhs scheid, Jahni?

Jahns. Ne, tehws, ne mas! Par ko winsch tahds aplamneeks, jau at-kal aismirdams, kas wezzakeem no behrna nahkabs? Waijag' jau, ka Deews winnam nelaimi par to usfuhra.

Tehws. Tahds nelainigs zilweks, kas sawus wezzakus warr aismirft, tahds, ko Deews ar sohdbahm ween us labbaku zellu warr west — woi tu ne dohma, ka tahds irr ihsti noschehlojams? Gan Kruhnsinsch irr wainigs pee wif-sahm behdahn, kas winnam nu usees, bet woi winsch tadeht ne paleek jo ne-lainigs? Ak mans dehs, lai Deews tewi un muhs wiffus no ta pasarga, ka mums ja-sakka: meh; pee sawas nelaines paschi effam wainigi; jo schi teescham ta wiffu-gruhstaka nelaine, kas zilwekam warr notift. — Bet kad meh; tahdu apschehlojamu zilweku redsam, tad lai apdohmajam, ka winsch irr muhsu brah-lis, muhsu nabbaga brahlis, kas apmaldijees; tad lai aismirstam, ka winsch irr wainigs; lai mums par winnu irr scheid, bet tur klaht lai arri luhkojam, ka meh; zif warredami, winnu us deewabihjaschanas zellu usweddam, un winnam ta palihdsam, ka atkal laimigs paleek.

Wiffi kahdu brihtinu palikke kluffi; tad tehws atkal sahze stahstiht ta: Kruhnsinsch nu, ar sawu naudu us pilksehtu aiskrehjis, tur sapirke, ko kugga-

wirsneeks bij mahzjis, un to kuggi likke aisneest. Pehz kahdahm deenahm nu, kad wehjsch bij labs, wirsneeks enfuri likke nswilft, un ar kuggi aisgahje.

Mahte. Bet muins nu arri jau laiks buhs, aiseet pee wakkarina. Saule jau sem noreetejusi.

Kahrts. Ak, man wehl ne gribbahs ehst!

Lotte. Labbal' arri wehl klausitohs.

Tehws. Riht', behrnini, riht' mehs tablak dsirdesim, ka Kruhsmam klahjees. Nu ehst! ehst!

Wiffi. Ehst! ehst! ehst!

Dhtrajs wakkars.

Dhtra wakkara, kad wiffi atkal tai pascha weeta bij apsehduchees, tehws ta stahstija:

Kruhsmasch tad us jaunu zellu bij dewees, un no eesahkuma wiff labbi schfibrabs. — Stary Galenderu un Sprantschu semmes irr juhreas-schaurums jeb juhreas zelsch, zaur ko muhsu juhrea us wakkara-puffi ar leelaku juhrea saeet. Tur nu labbi zaur gahjuschi, kuggis atkal ffrehje leelas un plattas juhreas widdu. Bes skahdes un breefnahm dauds deenas ta arweenu tablak gahjuschi, tee pee kahdas leelas fallas peemettahs. Kad enkurs bij ismests, Kruhsmasch ar kugga-wirsneeku us krasu islahpe.

Schai fallä ihsten augliga un branga semme, un wiff tur bij jauks un smuks, ta ka Kruhsmasch no wisseem teem jaukumeem azzis ne warreja nogreest. Wiffur, tur ween stattijahs, tur winsch ceraudsija kalnus, kas wiffaplahrt ar wihna kohkeem bij apauguschi. Ak zil gauschi winnam eegribbejahs ehst no tahm skaisstahm, saldahm wihna-ohgahm, ko winsch tur redseja nokarram! Ak zil gahrdi tahs winnam smeckjeja, kad kugga-wirsneeks bij naudu dewis, ta ka winnam brihw bij ehst, zil ween gribbeja. — Kugga-wirsneekam kahdu laiku schai fallä bij ja-paleek, kamehr sawu kuggi likke islahviht, kas us zellu kahdu wainur bij dabbusis. Bet muhsu Kruhsmam pehz kahdahm deenahm jau garsch laiks palikke. Winna nemeerigs prahts us to ween stahweja, ko jaunu redseht, un winsch gan labprahrt ar spahrneem, ka putns, wiffu pasauli buhtu pahrschrehjis. Ap to laiku nu kahds kugga-wirsneeks tur peemettehs, kas ar sawu kuggi us Amerikas-semmi gribbeja eet. Kruhsmasch ar scho dabbusja runnahrt, un kad nu dsirdeja no tecin selta grandecem un dahргеem akmineem, ko tur atrohdt un no semmes isrohft, ak zil labprahrt winsch tad buhtu lihds aisgahjis, un wiffas feschas tur ar seltu peebahsis! ††††.

(Sittas nobattas us weetschu)

(15tai un 16tai lappai pawaddons no weffela bohgena, fur atrehdahs: I. No to jaunu rihta- un wakkara-luhgschanas ehtras neddelas tahs no mandages wakkara lihds tresch-deenas wakkaru. II. Kristiga isflaidroschamu ta septita baufla. — 17tai un 18tai lappai arri pawaddons no weffela bohgena, fur atrehdahs: I. Apzerrerschana par to, ta Dewes Ahbramam un Sahrai — jaunus wahrduß, un Ahbramam jaunu derribu dewis. II. Jauna rihta-luhgschana zettortdeenä.)

Brihw driskeht. No Widssemes General-gubternementes puffes: Dr. C. E. Napierofky.